

Hur Nendre blev till

Litauen var ett av de tre Baltiska länderna som återfick sin självständighet 1990. Övergången från planekonomi till marknadsekonomi ledde till en stark tillbakagång för hela ekonomin under det första året av självständighet. Arbetslösheten var stor och de svagaste i samhället drabbades värst av alla. Medan regeringen var upptagen med att planera nya ekonomiska reformer och hantera den höga inflationen hamnade många fattiga familjer och barn på gatan. Kvinnorna var första att organisera sig och räcka ut en hand till de behövande. I början fungerade de som informella grupper, senare bildade de egna organisationer. Kvinnoklubben Devyndarbe var en av dem. Den startades år 1994 och började sin verksamhet med att arrangera aktiviteter för arbetslösa kvinnor. De flesta medlemmarna i Devyndarbe var socialdemokrater men organisationen var öppen för alla som accepterar värderingarna för ett demokratiskt samhälle. Verksamheten finansierades genom att sälja begagnade kläder som de fått från sina partners Emmaus-Åland.

1994 stötte Devyndarbe på många socialt utsatta och föräldralösa barn som strövade på gatorna och tiggde om mat. Somrarna 1995, 1996 och 1997 höll Devyndarbe sommarläger för dessa barn men de här insatserna gav inga hållbara resultat. Då började man tänka på ett mera långsiktigt projekt för ensamstående mammor och deras barn eftersom man konstaterade att det var just dessa familjer som var mest utsatta i samhället. Där fick Devyndarbe hjälp av Ålands fredsinstitut som var mycket engagerad att stödja de demokratiska processerna i Litauen och förbättra situationen för de behövande. Projektkonceptet föddes under diskussioner mellan Svetlana Raulinaitiene, ordförande i Devyndarbes styrelse, Barbro Sundback, ordförande i Fredsinstitutets styrelse.

Hösten 1997 besökte kvinnorna från Devyndarbe Åland och då diskuterades det om att köpa ett hus i Vilnius. Vid jultiden samma år kom ålandsrepresentanterna till Vilnius för att titta på ett hus i Snipiskes, som var ett slitet trähusområde där de flesta av husen inte hade något varmvatten eller elektricitet. År 1998 köptes hälften av huset av Devyndarbe med en del egna resurser och ett lån från Fredsinstitutet. Efter det gick allting snabbt. Reparationen kom igång omedelbart och utrustningen anlände från det nyligen stängda dagiset Lillstugan i Mariehamn. Man samlade den första dagisgruppen på åtta barn. Medlemmarna i Devyndarbe anställdes som personal och projektet fick namnet "Nordic Kindergarten i Vilnius".



Den första finansieringen kom från Ålands fredsinstitut som år 1999 fick 200 000 mark av Utrikesministeriet i Finland för att bygga upp projektet, utbilda personalen och presentera den nordiska daghemspedagogiken. Emmaus-Åland blev medfinansiär. Verksamheten kunde ytterligare utvecklas efter att projektet, som nu fått ett nytt namn, "Center för kvinnor och barn Nendre", fått en miljon mark i bidrag från EU:s PHARE Lien-program. Nendre är ett symboliskt namn och betyder vass på litauiska. Vassen vajar när det stormar, men reser sig alltid. Så är det också med de utsatta kvinnor och deras barn som centret är till för. Dessutom blev Nendre sedan början ett kulturellt och socialt center och en inspirationskälla för hela den fattiga stadsdelen.

Därefter började en lång och gropig väg till det Nendre är idag, sprider sin erfarenhet över landsgränser till Kaliningrad och Vitryssland, initierar nya sociala tjänster och påverkar t.o.m. själva statspolitiken.